

Штраф ПДР за найманого водія: ДПС пояснила податкові наслідки для ФОП

Головне управління ДПС надало відповідь на звернення щодо оподаткування коштів, які фізична особа-підприємець, платник єдиного податку, отримує від найманих працівників-водіїв як відшкодування штрафів за порушення правил дорожнього руху.

Відповідь ДПС цікава одразу з декількох причин. Податкова фактично розглянула дві операції: сплату штрафу роботодавцем за працівника та подальше відшкодування відповідної суми працівником роботодавцю-ФОП.

1. Сплачений роботодавцем штраф ДПС вважає додатковим благом працівника

Податкова виходить з того, що штраф за порушення правил дорожнього руху найманим водієм є особистою відповідальністю такого водія та не належить до господарської діяльності ФОП-роботодавця.

Тому, якщо штраф за працівника фактично сплачує роботодавець, ДПС розглядає відповідну суму як додаткове благо працівника.

За висновком податкового органу, така сума підлягає оподаткуванню ПДФО за ставкою 18% та військовим збором за ставкою 5%.

2. А що відбувається, якщо працівник повертає роботодавцю суму штрафу?

Саме це питання є найбільш цікавим у відповіді ДПС.

Податкова зазначає, що кошти, отримані ФОП як відшкодування збитків, штрафів або компенсацій, не є доходом від надання

послуг з перевезення пасажирів у межах обраних КВЕД.

Далі ДПС робить висновок, що такі кошти мають оподатковуватися на загальних підставах як доходи фізичної особи.

Фактично позиція податкового органу виглядає так:

- роботодавець сплатив штраф за працівника – у працівника виникає оподатковуване додаткове благо;
- працівник повернув роботодавцю-ФОП суму сплаченого штрафу – отримані ФОП кошти податкова не відносить до доходу від його підприємницької діяльності за заявленими КВЕД.

3. Виникає очевидна податкова колізія

На нашу думку, саме цей аспект відповіді потребує найбільшої уваги.

Якщо працівник повністю компенсує роботодавцю сплачений за нього штраф, економічного збільшення майнового стану працівника фактично не відбувається. Водночас із відповіді ДПС впливає можливість оподаткування операції спочатку як додаткового блага працівника, а потім виникнення окремих податкових наслідків при поверненні коштів ФОП.

Таким чином, одна господарська ситуація потенційно отримує податкові наслідки на двох її етапах.

При цьому у листі не наведено детального обґрунтування, чому повернення працівником коштів, які раніше були витрачені роботодавцем за цього самого працівника, має створювати самостійний оподатковуваний дохід фізичної особи.

4. Окремо ДПС звернула увагу на КВЕД платника єдиного податку

Значна частина відповіді присвячена правилам перебування ФОП на спрощеній системі та необхідності здійснювати

господарську діяльність відповідно до видів діяльності, зазначених у реєстраційних та облікових даних.

Водночас важливо не робити з цього ширшого висновку, ніж безпосередньо міститься у відповіді.

ДПС не встановила прямо, що саме отримання компенсації від працівника є окремим видом господарської діяльності ФОП. Тому сама наявність цього блоку у листі ще не означає автоматичної втрати права на спрощену систему через отримання такого відшкодування.

5. Важливий нюанс: цей документ не є індивідуальною податковою консультацією

Опублікований документ є відповіддю ГУ ДПС на звернення платника податків. За формою та змістом це не індивідуальна податкова консультація.

Тому цю відповідь доцільно розглядати насамперед як відображення поточного підходу податкового органу до відповідної ситуації, а не як універсальне правило для всіх платників податків.

На що варто звернути увагу роботодавцям

По-перше. Якщо роботодавець сплачує штраф, накладений саме на працівника, ДПС бачить ризик виникнення у такого працівника додаткового блага.

По-друге. Просте повернення працівником коштів на підприємницький рахунок ФОП, на думку податкової, не перетворює таку суму на підприємницький дохід від основного виду діяльності.

По-третє. Позиція ДПС щодо оподаткування повернених працівником коштів на загальних підставах виглядає дискусійною, оскільки потребує відповіді на ключове питання:

де саме виникає реальне збільшення майнового стану фізичної особи, якщо їй фактично лише повернули раніше витрачені кошти.

По-четверте. Не слід механічно переносити висновки цього листа на будь-які штрафи за порушення ПДР. Податкові наслідки необхідно оцінювати з урахуванням того, на кого саме винесена постанова, хто відповідно до неї є відповідальною особою, хто фактично сплатив штраф та яким чином оформлене подальше відшкодування.

Висновок Компанії «Вікторія»

Лист ДПС демонструє доволі фіскальний підхід до ситуації зі штрафами найманих водіїв.

Особливої уваги заслуговує ситуація, коли працівник компенсує роботодавцю повну суму штрафу. Відповідь податкового органу фактично не пояснює, чому за таких умов має зберігатися додаткове благо працівника та одночасно виникати окреме оподаткування отриманої ФОП компенсації.

Тому наведений лист варто сприймати не лише як роз'яснення позиції податкового органу, але й як сигнал про потенційний податковий ризик для підприємців, які організовують відшкодування штрафів найманими водіями через підприємницький рахунок.

Повний текст відповіді ГУ ДПС у Чернівецькій області від 26.08.2026 №14527/6/24-13-24-03 додаємо до цієї публікації.

Loading Viewer...

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: [📄 Компанія Вікторія – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.](#)

[📄 victorija.ua](#)

OnlyFans і податки: Верховний Суд сформував важливий підхід до доказування доходів

Самого факту отримання ДПС інформації про доходи українця від іноземної платформи недостатньо для автоматичного донарахування податків. Верховний Суд у 2026 році сформував важливі орієнтири для податкових спорів щодо доходів від OnlyFans та інших цифрових платформ.

У 2025–2026 роках в українських судах почала формуватися окрема категорія податкових спорів щодо доходів, отриманих фізичними особами від британської компанії **Fenix International Ltd**, яка управляє платформою OnlyFans.

Підставою для перевірок стала податкова інформація, отримана Україною від компетентного органу Сполученого Королівства щодо доходів українських резидентів.

Однак судова практика 2026 року показала важливий нюанс: наявність такої інформації ще не означає, що визначена ДПС сума податкових зобов'язань автоматично є правильною.

Що змінив Верховний Суд

Однією з ключових стала постанова Верховного Суду від 17 червня 2026 року у справі № 240/22077/25.

Суд визнав, що інформація, отримана ДПС у межах міжнародного обміну податковою інформацією, є законним джерелом інформації та може використовуватися для податкового контролю.

Водночас Верховний Суд фактично розмежував дві речі: **отримати інформацію про можливий іноземний дохід і належним чином довести суму податкового зобов'язання.**

Сама міжнародна податкова інформація не звільняє контролюючий орган від необхідності довести обставини, з якими закон пов'язує виникнення податкового обов'язку.

У цій справі рішення попередніх інстанцій були скасовані, а справу направили на новий розгляд.

Що саме має бути доведено

Із позиції Верховного Суду можна виділити щонайменше три ключові питання.

1. Яка саме сума передана платформою

Необхідно встановити, чи зазначена в міжнародній податковій інформації сума є:

- фактично отриманим платником доходом;
- загальним оборотом облікового запису;
- сумою до утримання комісії платформи;
- іншим узагальненим показником.

Це принципово впливає на визначення бази оподаткування.

2. Коли фактично отримано дохід

Для валютних доходів важлива не лише сума в доларах США або іншій валюті, а й **дата отримання кожної виплати.**

Податковий кодекс передбачає перерахунок валютного доходу у гривню за курсом НБУ, який діє на момент нарахування або

отримання такого доходу. Тому використання одного курсу, наприклад станом на 31 грудня відповідного року, може призвести до іншого результату, ніж перерахунок кожної фактичної виплати.

3. Чи можна достовірно ідентифікувати платника

Верховний Суд також звернув увагу на необхідність встановлення зв'язку між інформацією платформи та конкретною фізичною особою.

При цьому сама відсутність РНОКПП або реквізитів банківського рахунку ще не робить інформацію непридатною.

Оцінюватися можуть сукупно: ім'я та прізвище, дата народження, електронна пошта, username, внутрішні ідентифікатори акаунта, а також порядок ідентифікації та верифікації користувачів самої платформи.

Але це не означає, що всі донарахування можна скасувати

Вже 6 серпня 2026 року Верховний Суд розглянув іншу справу № 600/2950/25-а.

За її матеріалами йшлося про інформацію щодо отримання у 2022 році від Fenix International Ltd **154 525 доларів США**. У цій справі суди дослідили процедуру верифікації користувача платформи та інші докази, а сама платниця не надала доказів, які б спростовували отримання зазначеного доходу.

У результаті касаційна скарга була залишена без задоволення.

Таким чином, між двома рішеннями Верховного Суду немає обов'язково суперечності. Навпаки, вони демонструють один важливий практичний принцип:

Результат податкового спору значною мірою залежить від доказової бази конкретної справи та активності самого платника.

Просто заперечувати інформацію ДПС недостатньо

Якщо платник отримав запит ДПС або вже оскаржує результати перевірки, стратегія «я не погоджуюся з інформацією податкової» сама по собі є слабкою.

Необхідно працювати з доказами. Зокрема, практичне значення можуть мати:

- банківські виписки щодо фактичних надходжень;
- інформація платіжних систем;
- звіти платформи про виплати;
- інформація про утриману платформою комісію;
- дати окремих виплат;
- власний розрахунок гривневого еквівалента надходжень;
- документи щодо ідентифікації акаунта;
- документи, які спростовують або уточнюють дані, отримані ДПС.

Не менш важливо перевіряти **процедуру призначення та проведення самої податкової перевірки**, зокрема правильність направлення запиту, наказу про перевірку та інших документів.

Як оподатковуються іноземні доходи

Загальне правило Податкового кодексу залишається незмінним: якщо джерело виплати оподатковуваного доходу є іноземним, такий дохід включається до загального річного оподатковуваного доходу отримувача та підлягає декларуванню.

Тому нова практика Верховного Суду **не означає звільнення доходів з OnlyFans чи інших іноземних платформ від**

оподаткування.

Її значення в іншому. ДПС повинна не лише послатися на отриману з-за кордону інформацію, а належно обґрунтувати: **хто саме отримав дохід, яку суму фактично отримано, коли її отримано та як розраховано відповідне податкове зобов'язання.**

Висновок

Судова практика щодо OnlyFans у 2026 році переходить на новий етап.

Питання вже полягає не стільки в тому, **чи має право ДПС використовувати інформацію, отриману від іноземних податкових органів.** Верховний Суд фактично підтвердив таку можливість.

Основний податковий спір зміщується в площину **достатності та якості доказів.**

Тому особам, які отримували доходи через OnlyFans або інші іноземні цифрові платформи, варто не ігнорувати запити контролюючого органу та максимально зберігати документи щодо фактичних виплат, комісій і руху коштів.

А якщо перевірка вже проведена, розрахунок ДПС доцільно аналізувати окремо за кожним елементом: **сума доходу, дата його отримання, валютний курс, ідентифікація платника та дотримання процедури перевірки.**

Команда А0 «Західна Правова Група» супроводжує податкові спори, пов'язані як із донарахуваннями за результатами перевірок, так і з процедурними порушеннями з боку контролюючих органів. У подібних категоріях справ належна оцінка способу вручення документів, строків оскарження, порядку призначення перевірки та дотримання вимог Податкового кодексу України часто має вирішальне значення для захисту прав платника.

Переваги АО «Західна Правозахисна Група»:

- досвідчені адвокати податкової практики та податкові консультанти;
- напрацьовані вдалі кейси з оскарження;
- наданню послуги передують детальний аналіз ситуації, моделювання її розвитку і податкове планування;
- налагоджені процеси дистанційної, комфортної та безпечної для замовника комунікації;
- справедлива та розумна вартість послуг.

Заповніть форму зворотного зв'язку, і ми надамо Вам первинну консультацію.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: [ТГ Канал](#) Компанія Вікторія – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

victorija.ua

Діяльність мобілізованих ФОПів під час служби

За ч. 3 ст. 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» державна реєстрація підприємницької діяльності громадян, призваних на строкову службу або мобілізованих, **не припиняється**. Тобто мобілізований ФОП формально залишається зареєстрованим. Податкова служба наголошує: припиняти діяльність не потрібно – ФОП самостійно може закрити ФОП за бажанням. Експерти вказують, що саме ця норма фактично **дозволяє продовжувати ведення бізнесу** мобілізованим особам (за відсутності активної підприємницької діяльності за них не нараховуються податки). Водночас зауважено, що деякі «військові посадові особи» (штатні посадовці ЗСУ з адміністративно-господарськими функціями) за законом **не мають права займатися підприємництвом** (згідно із Законом про запобігання корупції). Це створює юридичну колізію: формально мобілізований ФОП може вести бізнес, але якщо підпадає під статус «посадової особи», за протизаконне продовження діяльності передбачено **адміністративну відповідальність**. За ч. 1 ст. 172-4 КУпАП порушення обмежень тягне штраф **300–500** н.м.д.г. (≈5100–8500 грн) з конфіскацією отриманого доходу. Тобто існує ризик вибіркового тлумачення і притягнення до штрафу, особливо якщо контролюючі органи вважатимуть ФОП «військовим посадовцем».

Нормативне регулювання

- Закон «Про військовий обов'язок і військову службу» (ст. 39 ч. 3) – закріплює, що реєстрація ФОП мобілізованих громадян не припиняється і за умови «неведення бізнесу» податки за них не нараховуються.

- **Податковий кодекс (перехідні положення)** – пункт 25 підрозд. 10 розд. XX ПКУ (в редакції Закону № 4505-IX від 18.06.2025) звільняє самозайнятих мобілізованих (ФОП, незалежних фахівців) від обов'язку нарахування, сплати та подання звітності з ПДФО, єдиного податку і військового збору на весь період служби. Крім того, відповідний пункт РСУ передбачає автоматичне відрахування таких ФОП з реєстрів неплатників та поновлення їх у разі виключення.
- **ЗУ «Про збір та облік ЄСВ» (прикінцеві положення)** – передбачає звільнення мобілізованих ФОП від ЄСВ (за себе) на період служби, якщо їх дані є у Реєстрі призовників.
- **Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 172-4)** – встановлює штрафи за порушення обмежень щодо сумісництва та зайняття підприємництвом військовими посадовцями.

Пільги та звільнення для мобілізованих ФОП

Мобілізовані приватні підприємці на період служби **звільняються** від сплати ключових податків та зборів. Згідно із внесеними змінами до ПКУ, мобілізовані ФОП (із або без працівників) **автоматично звільняються** від обов'язку нараховувати, сплачувати та звітувати:

- **ПДФО (податок на доходи фізосіб);**
- **Єдиного податку (спрощена система);**
- **Військового збору;**
- **ЄСВ (єдиного соціального внеску) за себе, якщо ФОП не має найманих працівників.**

Звільнення діє з першого дня місяця призову/укладання контракту (але не раніше 24.02.2022) до дати демобілізації. Податок на прибуток не стосується, бо ФОП-єдинник не є платником цього податку.

За звільненням податків та ЄСВ **не потрібно окремо платити аванси**: податкова служба не нараховує щомісячних авансових платежів з єдиного податку і військового збору на період мобілізації. Якщо такі суми уже було нараховано – вони скасовуються. У разі, коли мобілізованого ФОПа було виключено з реєстру платників єдиного податку через несплату під час служби, його поновлять автоматично.

Мобілізовані ФОП також звільняються від подання податкової звітності на період служби. Звіти з ПДФО, єдиного податку і ЄСВ можна подати протягом **150 днів** після демобілізації без штрафів і пені. Навіть якщо виникли порушення строків платіжок чи звітності до початку служби, штрафи скасовуються за умови подання у відведені строки після демобілізації (звітність – до 150 днів, сплата ЄСВ – до 180 днів).

Працівники ФОПа. Якщо мобілізований ФОП має найманих працівників, він **не зобов'язаний звільняти їх**: підприємство може працювати далі. ФОП може уповноважити іншу особу виплачувати зарплату і утримувати ПДФО, ВЗ та ЄСВ із працівників. У такому разі нарахований ЄСВ сплачують працівникам уповноваженою особою, а сам ФОП повинен погасити цю суму протягом **180 днів після демобілізації** без штрафів.

Необхідні документи для оформлення пільг

Щоб скористатися звільненнями, мобілізованому ФОП потрібно **звернутися до ДПС** (за місцем реєстрації або через Електронний кабінет). Якщо інформація про мобілізацію вже надходить через Державний реєстр призовників, додаткова заява може бути не

потрібна. Якщо ж таких даних немає, ФОП подає до податкової **заяву про звільнення від нарахування/сплати податків** з відповідними довідками. Зокрема, у заяві додають копію **військового квитка, мобілізаційного наказу, контракту** чи іншого офіційного документа, що підтверджує факт мобілізації або проходження військової служби. Довідкою може бути також витяг з наказу комісії чи довідка з військкомату. Простіше подати всю необхідну інформацію одразу (заяву та копії документів) протягом 10 днів після демобілізації, хоча звільнення поширюється на весь час служби. При цьому у ДПС працюють “гарячі лінії” для консультацій мобілізованих ФОПів.

Обмеження та ризики при продовженні діяльності

Навіть маючи нормативну можливість, ФОП має виконувати певні вимоги під час мобілізації. Зокрема, **не можна одночасно самотійно виконувати військові обов’язки та керувати бізнесом**. Усі обов’язки керівника (підготовка і підписання фінзвітності, виплата зарплат, підписання угод тощо) слід делегувати довіреній особі. ПДФО, ВЗ і ЄСВ з виплат працівникам у цей час утримує та нараховує уповноважений представник, а мобілізований ФОП сплатить ці суми пізніше без штрафів.

Основні **ризики** – насамперед юридичні. Як уже зазначалося, закон «Про військовий обов’язок» не забороняє ведення бізнесу мобілізованим. Але закон «Про запобігання корупції» та Кодекс про адмінпорушення містять положення про заборону зайняття підприємницькою діяльністю саме для **військових посадових осіб**. У випадку, якщо мобілізованого ФОПа визнають таким посадовцем (що не однозначно визначено в законодавстві), його діяльність може бути кваліфікована як правопорушення. За статтею 172-4 КУпАП накладають штраф від 300 до 500 н.м.д.г. (тобто 5100–8500 грн) з конфіскацією доходу від підприємництва. Тож існує ризик **вибіркового тлумачення** або фіскальних претензій,

якщо контролюючі органи вирішать перевірити законність продовження діяльності.

Нарешті, продовження бізнесу під час служби не звільняє ФОПа від відповідальності за договірні зобов'язання або інші зобов'язки ФОПа. Він залишається матеріально відповідальним за виконання взятих на себе зобов'язань і може за бажанням ліквідувати ФОП, але це не знімає боргів чи інших юридичних наслідків діяльності.

Висновок: законодавство наразі **дозволяє** мобілізованим підприємцям залишатись зареєстрованими та навіть передавати управління бізнесом довірчій особі, при цьому їм надаються значні податкові пільги. Водночас існують умови та ризики: потрібно подавати документи для оформлення пільг, а також враховувати обмеження щодо військових посадових осіб. Усі дії мають бути узгоджені з ДПС і військовим керівництвом, щоб уникнути проблем із законом.

□ Маєте схожий випадок або сумніви щодо власних дій?

Команда **“Вікторія”** готова надати оперативну, істотну інформацію – професійно, ґрунтовно, до результату.

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Штрафи та пеня при уточненні річної декларації під час воєнного стану фізичною особою

Загальні правила виправлення помилки у деклараціях

Податковий кодекс України (ПКУ) встановлює порядок самостійного виправлення помилок. Згідно з п.50.1 ст.50 ПКУ, якщо платник податків виявив заниження податкового зобов'язання у раніше поданій декларації, він зобов'язаний або подати **уточнюючий розрахунок** (декларацію) з доплатою суми недоплати та **самоштрафом 3%** від такої суми до подання уточнення, **або** відобразити недоплату у поточній декларації (наступного періоду) з додаванням **5% штрафу**. Тобто в звичайних умовах за добровільне виправлення помилки передбачено невеликий штраф (3% чи 5%) та, за потреби, нарахування пені за прострочення сплати податку (пеня нараховується після 90 днів прострочення згідно з пп.129.1.3 ст.129 ПКУ).

Важливо, що якщо виправлення здійснюється **до настання граничного строку сплати** податкового зобов'язання (тобто до узгодження зобов'язання), то недоплата не вважається простроченою. В такому разі **штраф за несвоєчасну сплату (5% або 10% згідно з ст.124 ПКУ)** взагалі не застосовується, оскільки податкове зобов'язання сплачено вчасно після коригування. Пеня, відповідно, також не нараховується, якщо податок доплачено не пізніше 90 днів від граничної дати сплати.

Воєнний стан: мораторій та відновлення відповідальності

На початку дії воєнного стану в Україні діяли податкові послаблення, запроваджені ще під час карантину COVID-19. Зокрема, до **27.05.2022** діяв мораторій на застосування податкових штрафів за порушення податкового законодавства. Це означало, що у період з 24.02.2022 (початок воєнного стану) і до 27.05.2022 платники податків були фактично звільнені від штрафних санкцій за несвоєчасне декларування чи сплату податків.

Починаючи з **27 травня 2022 року** (дати набрання чинності Законом №2260-IX), карантинний мораторій було скасовано, і податкова відповідальність відновилася в загальному порядку. Відтоді і до серпня 2023 року при поданні уточнюючих декларацій платникам податків необхідно було сплачувати самоштраф (3% чи 5% за ст.50 ПКУ) та пеню за прострочення (якщо доплата здійснювалася пізніше ніж через 90 днів після граничного терміну) на загальних підставах. Водночас для платників, які не могли виконати податкові обов'язки у визначені строки через обставини воєнного стану, діяла відстрочка: вони **звільнялися від відповідальності** за несвоєчасне виконання обов'язків за умови виконання їх протягом місяця після відновлення можливості або після закінчення дії таких обставин.

Звільнення від штрафів і пені під час воєнного стану (з 01.08.2023)

У середині 2023 року законодавство знову пом'якшило підхід до самостійного виправлення помилок на час війни. Законом України №3219-IX від 30.06.2023 розділ XX «Перехідні положення» ПКУ доповнено підпунктом **69.38**, яким **тимчасово, з 1 серпня 2023 року і до припинення чи скасування воєнного стану** встановлено особливий порядок. Якщо платник податків самостійно виправляє помилки, що призвели до заниження податкових зобов'язань (з дотриманням вимог ст.50 ПКУ), то він **звільняється від нарахування та сплати штрафних санкцій, передбачених п.50.1 ст.50 ПКУ, та пені**. Інакше кажучи, протягом дії воєнного стану не потрібно сплачувати 3% (або 5%) самоштрафу і не нараховується пеня при поданні уточнюючої декларації, в якій збільшується сума податку.

Державна податкова служба у своїх роз'ясненнях підтверджує цю норму. Зокрема, зазначено, що на період воєнного стану діє пільговий режим, який **прямо звільняє платників від штрафів і пені** у разі самостійного виправлення помилок за процедурою ст.50 ПКУ. Таким чином, якщо фізична особа (громадянин, не підприємець) подає уточнюючу річну декларацію з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військового збору за період дії воєнного стану і збільшує при цьому суму податкових зобов'язань, **штрафні санкції (3%/5%) та пеня не застосовуються**. Важливо при цьому дотриматися порядку самовиправлення – своєчасно подати уточнюючу декларацію та сплатити суму недоплати.

Залежність штрафів і пені від строків подання та сплати

Як зазначалося, ключовим фактором є дотримання строків сплати узгодженого податкового зобов'язання. Якщо помилку виправлено **до спливу строку сплати податку** (наприклад, уточнююча

декларація подана і податок доплачений до дати, коли потрібно було сплатити податок за результатами річної декларації), то ситуація не розглядається як прострочення сплати. У такому разі **ані штраф за несвоєчасну сплату (5%/10% за ст.124 ПКУ), ані пеня не нараховуються**, адже податкове зобов'язання фактично сплачене в установлений термін з урахуванням уточнення.

Якщо ж додаткове податкове зобов'язання виявлене та сплачене вже **після граничної дати сплати**, то формально виникає прострочення. За нормальних умов на суму недоплати після спливу 90 днів починає нараховуватись пеня (відлік від граничного терміну сплати). Проте в умовах воєнного стану ця пеня не застосовується завдяки згаданому підп.69.38 ПКУ – навіть якщо зі сплати податку була затримка понад 90 днів, пеня та 3% штраф скасовані законом. Звісно, щоб уникнути можливих ускладнень, бажано подати уточнюючу декларацію та сплатити суму недоплати якнайшвидше. Водночас податкове законодавство гарантує, що добровільне уточнення податкових зобов'язань під час дії воєнного стану не потягне фінансових санкцій, якщо платник виконає всі вимоги процедури самовиправлення.

Висновок: Фізична особа, яка під час воєнного стану подає уточнюючу декларацію за результатами річного декларування доходів і військового збору із збільшенням податкових зобов'язань, **не сплачуватиме штраф 3% (або 5%) та пеню**. Ця пільга діє згідно з підп.69.38 розд. XX ПКУ на період воєнного стану. Відповідно, за умови своєчасної доплати податку та дотримання процедури виправлення, жодних санкцій до такого платника не застосують. Якщо ж строк сплати податку вже минув, важливо пам'ятати, що пеня все одно не буде нарахована, якщо уточнення подається в умовах дії воєнного стану, та відсутній штраф за прострочення сплати узгодженого зобов'язання, оскільки зобов'язання було уточнено добровільно. Усі наведені норми базуються на положеннях Податкового кодексу України та офіційних роз'ясненнях ДПС, виданих в особливий період

воєнного часу.

□ Маєте схожий випадок або сумніви щодо власних дій?

Команда **“Вікторія”** готова надати оперативну, істотну інформацію – професійно, ґрунтовно, до результату.

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Оподаткування першого продажу

легкового авто фізичною особою

В публікації наведено аналіз податкових наслідків продажу легкового автомобіля фізичною особою, який перебував у її власності менше трьох років, у випадку, коли такий продаж є **першим протягом календарного року** та здійснюється через **комісійну схему** за участю автосалону або іншої юридичної особи – комісіонера.

Пільгові умови для першого продажу протягом року

Відповідно до ст. 173.2 Податкового кодексу України (ПКУ), якщо фізична особа протягом календарного року продає **лише один об'єкт рухомого майна** (зокрема легковий автомобіль, мотоцикл або мопед), то доходу від такого **першого продажу** не виникає об'єкт оподаткування. Тобто при першому продажу легкового автомобіля протягом року **ні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), ні військовий збір не сплачуються**. Ця норма застосовується незалежно від того, скільки часу транспортний засіб перебував у власності фізособи. (Правило **3-річного володіння** стосується лише продажу нерухомості за ст. 172 ПКУ і не впливає на оподаткування доходів від продажу рухомого майна.)

Стаття 173.1 ПКУ встановлює загальне правило, що дохід від продажу об'єкта рухомого майна оподатковується за ставкою, визначеною в п.167.2 ПКУ. На сьогодні це базова ставка ПДФО **5%** для таких доходів. Водночас для продажу легкових автомобілів, мотоциклів і мопедів діє згадана вище **пільга щодо першого продажу** протягом року. Таким чином, у ситуації, описаній у запитанні (перший продаж легкового авто в році), фізична особа **звільняється від сплати ПДФО** – ефективна ставка **0%**. Відповідно, і **військовий збір** при такому першому продажу

не утримується, оскільки військовий збір нараховується лише за наявності оподаткованого доходу.

Ставки податків та база оподаткування

Якщо протягом того ж року відбудеться **другий продаж** транспортного засобу (легкового авто, мотоцикла чи мопеда) тією ж фізособою, то дохід від другого продажу вже підлягатиме оподаткуванню. Ставка ПДФО становитиме **5%** від суми доходу (договірної вартості автомобіля). База оподаткування – це договірна ціна, зазначена в договорі купівлі-продажу (як правило, не нижча за оціночну вартість майна). Окрім ПДФО, зі **другого продажу** сплачується і **військовий збір** за чинною ставкою (станом на 2024 р. – 1,5%, з 2025 р. – 5%).

У разі **третього та наступних продажів** рухомого майна протягом того самого року, дохід оподатковується вже за базовою ставкою ПДФО **18%** (для резидентів) згідно з п.167.1 ПКУ (Для нерезидентів України дохід від відчуження рухомого майна оподатковується за ставкою 18% ПДФО незалежно від кількості продажів) Військовий збір при третьому і наступних продажах так само справляється за встановленою ставкою (5% у 2025 році).

Отже, перший продаж легкового автомобіля протягом календарного року фізичною особою не оподатковується ПДФО та військовим збором. Лише починаючи з другого продажу в тому ж році виникає обов'язок сплатити ПДФО (5% від доходу) та військовий збір (за чинною ставкою).

Участь автосалону (комісіонера) і податкові зобов'язання

Продаж автомобіля через комісійний магазин або автосалон (за участю посередника-комісіонера) **не змінює** правил оподаткування

доходу продавця-фізособи. Пільга на перший продаж застосовується так само, як і при прямому продажу: податки не сплачуються, якщо це перший проданий легковий авто за рік. Участь автосалону впливає лише на механізм сплати податку: комісіонер (юридична особа) виконує функції **податкового агента** щодо виплаченого доходу. Згідно з ПКУ, посередник зобов'язаний перевірити наявність сплачених податків (ПДФО та військового збору) перед завершенням угоди та відзвітувати податковим органам про виплачений дохід і утримані податки. Тобто, якщо дохід підлягає оподаткуванню, автосалон утримає із суми, що виплачується продавцю, необхідні податки і перерахує їх до бюджету. У випадку ж першого продажу (що звільнений від оподаткування) автосалон просто фіксує факт відсутності податку – жодних додаткових податкових зобов'язань для фізособи не виникає.

Отже, за наведених умов (перший продаж легкового автомобіля в році, незалежно від строку володіння) дохід від такого продажу **не оподатковується ПДФО та військовим збором** на підставі п.173.2 ПКУ. Участь автосалону як посередника не скасовує і не додає податкових зобов'язань для продавця, а лише забезпечує дотримання вимог ПКУ щодо сплати податків у разі, якщо вони повинні бути нараховані. В результаті фізична особа-продавець при першому продажу авто за рік отримує дохід від реалізації **без утримання податків**, за винятком звичайних комісійних витрат на користь автосалону.

Компанія Вікторія